

til Lov herom; men mine Medforslagsstillere saavel som jeg have ikke anset dette Forsøg for at være egentlig heldigt og navnlig heller ikke ment, at man derved er slaaet ind paa en Vej, der praktisk kan føre til en positiv Løsning af Spørgsmaalet. Det er nemlig bekjendt, at den hidtidige Edsformular for Rigsdagsmænd er hentet fra den almindelige Lovgivning om Edsafleggelse for Retten og Dvirigheden, idet denne er gjort gjældende for Rigsdagen ved Formændenes Foranstaltning. Den Vej, man saaledes hidtil har fulgt i Praxis, antage Forslagsstillerne af det Forslag, der nu indbringes, for at være den, der ogsaa er mest egnet til at føre til et Resultat, hvorimod det synes os at være i omvendt Orden, ialtfald paa den Maade, det tidligere her indbragte Lovforslag anbefaler, at sætte Lovgivningsmagten først eller udelukkende i Virksomhed med Hensyn til Rigsdagsæden. Det er nemlig klart, at det er ikke Rigsdagsæds-Formularen alene, som peger hen paa et uopfyldt Grundlovskrav, men dette er ogsaa i ligesaa høj Grad og maaste i endnu højere Grad Tilfældet med den overfor Domstolene og Dvirigheden i Almindelighed gjældende Edsformular. Det har derfor været Forslagsstillerens Opfattelse, at den rette Vej at gaa er at blive i den samme Praxis, som man hidtil har fulgt, og altsaa søge at sætte Lovgivningsmagten i Virksomhed med Hensyn til den i de almindelige borgerlige Forhold hidtil anvendte Edsformular og tillige som Konsekvens heraf ved en Foranstaltning med Hensyn til og i Genhold til Forretningsordenen for Rigsdagen ogsaa at sætte den saaledes vedtagne nye Edsformular i Kraft for Rigsdagens Vedkommende. Jeg tør maaste nu her bemærke, at det havde vist været ventet fra flere Sider heri Salen, at dette Spørgsmaal vilde blive optaget fra Regeringens Side, og under denne Forudsætning er der ogsaa fra vor Side blevet ventet en Stund, indtil man faae, hvorvidt noget Saabant maatte fremkomme; da det imidlertid forløb, at denne Sags, nemlig det alt foreliggende Lovforslags Behandling heri Thinget var nær forestaaende, have Forslagsstillerne fundet, at man maatte gribe til at benytte det private Initiativ for at søge at bringe Sagen ind paa en Vej, som vi haabede skulde kunne være tilfredsstillende for de forskjellige Opfattelser, der muligvis ville gjøre sig gjældende i dette Forhold. — Det foreliggende, af mig nu indbragte Lovforslag afviger i Principet fra det tidligere indbragte, ikke alene med Hensyn til det Omraade, for hvilket det gjøres gjældende, men ogsaa med Hensyn til dets Indhold. Det gaar nemlig ikke ud paa at affasse den gamle Edsformular, men derimod paa at foreslaa en ny Edsformular sat ved Siden heraf som anvendelig i visse Tilfælde. Det er vel nemlig ikke uklart for os, at den rationelle Fremgangsmaade, om jeg saa maa sige, var kun at have een Ede, men paa den anden Side have Forslagsstillerne heller ikke kunnet være i Tvivl

om, at der kunde og vilde blive gjort meget vægtige Grunde gjældende for ikke at affasse den gamle Edsformular, idet der med Grund maatte kunne frygtes for, at Affasselsen af den i mange Tilfælde vilde svække den Opfattelse, som Almindeligheden har med Hensyn til Edens Vægt og Betydning, og vi have derfor ikke fundet det rigtig ved denne Foranstaltning at gaa noget Skridt ud over, hvad Forholdene med Nødvendighed kunne ses at kræve for at opfylde Grundlovens § 79, der jo gaar ud paa, at ingen Mand af Hensyn til sin Trostbetjendelse skal lide nogen Indskrænkning i den fulde Brug af sine borgerlige og politiske Rettigheder. Det er imidlertid jo klart, at dette vil blive Tilfældet ikke alene her i Rigsdagen, men ogsaa udenfor Rigsdagen i det borgerlige Liv i Almindelighed, naar den nuværende Ordning bibeholdes, da det Tilfælde jo meget let vil kunne indtræffe, at en Mand vil kunne lide Skade paa sin reelle Ret enten ved ikke selv at kunne stedes til Edsafleggelse eller ved ikke at kunne føre de Vidner, han ellers vilde kunne føre. Her synes altsaa Forholdet at være særlig presserende, og det er for at komme ud over dette, at Forslaget gaar ud paa at indføre en alternativ Edsformular, saaledes at den ny Edsformular skulde være anvendelig for alle dem, der ikke henføre til noget jødisk eller kristeligt Trossamfund, samt for dem, der udtrykkelig, i Anledning af Edfættelsen, erklære, at de ikke dele Tro med det Trossamfund, til hvilket de officielt henregnes. Vi tro derved at have ramt det Spørgsmaal, der i Dieblisset fremstiller sig til Løsning med faktisk og logisk Nødvendighed, og dog ikke at være gaaede ud over, hvad dette Spørgsmaal i Dieblisset kræver. Den nye Edsformular er iøvrigt foreslaaet, støttende sig til Lovgivningen i flere andre Lande, kun at lyde med de to Ord: „Jeg sværger“, idet Forslagsstillerne anse det for uheldigt at gjøre et Forsøg paa at opstille noget Andet udenfor den Paagjældende, ved hvilket han skulde sværge, da der altid kunde blive Tvivl f. Ex. efter den Formular, som det andet nævnte Lovforslag indeholder, om, hvad der kan betragtes for den Vedkommende helligt og hæert. I flere fremmede Landes Lovgivning erkjender man, at i og for sig indeholder Udtrykket: „jeg sværger“ et tilstrækkeligt Udtryk for Eden, idet det at sværge er det Samme som at aflægge Ede. — Ved Siden af det indbragte Lovforslag, som jeg altsaa herved skal tillade mig at anbefale til det høie Things særlige Velvillie som et, efter hvad jeg tror, tilstrækkelig fyldestgjørende Forsøg paa at opfylde Grundlovens § 79 paa dette Omraade, er der tillige af os anmeldt et Forslag til Tillæg til Forretningsordenen, hvorved den saaledes vedtagne nye Edsformular skulde ved Formændenes Foranstaltning kunne gjøres anvendelig paa Folkethinget. Dette Forslag vil imidlertid blive behandlet efter Forretningsordenen